

Tirgus pārskats

2009.g. 1. – 7.jūnijs

Parādotes aizvien vairāk pazīmēm par pasaules ekonomiskās lejupslīdes visgrūtākā posma beigām, akciju rezultāti pagājušās nedēļas beigās atkal bija pozitīvi. ASV ekonomikā zaudēto darbavietu skaits bija mazāks par analītiķu kopīgi prognozēto, kā arī statistika par personīgajiem ienākumiem, ražošanu un būvniecību bija labāka kā prognozēts. Ķīnā ražošanas apjomi trešo mēnesi pēc kārtas ir palielinājušies, kas dēļ izskanējušās informācijas, ka pieprasījums varētu uzlaboties, izraisīja metāla cenu kāpumu. Tomēr kāpumu mazināja bažas, ka ekonomiskās situācijas uzlabošanās jau ir atspoguļojusies tirgū valdošajās cenās, jo vērtējumu summas arī ir palielinājušās, un tas liek domāt, ka nākotnē vairāk uzmanības būtu jāpievērš peļņas rādītājiem.

Indekss "US S&P 500" pieauga par 0,9%, un Eiropas akciju cenas - par 1,2%. Saskaņā ar "Nikkei 225" indeksu Japānas akciju cenas pieauga par 2,6%. Pateicoties labiem datiem no ASV, eiro vērtība pret ASV dolāru samazinājās par 1,3%. Arī jenas vērtība pret dolāru samazinājās (par 3,5%), kas Japānas akciju tirgim nāk par labu. Attīstības valstu akciju cenas pakāpās par 1,8%, savukārt Āzijas akciju cenas pieauga par 2,6%. Krievijas akciju cenas pieauga par 1,4%. Arī jēlnaftas cena palielinājās (par 4,3%), pateicoties gaidāmajam pieprasījuma pieaugumam. Austrumeiropas akciju cenas, apsteidzot citus reģionus, palielinājās par 3,5%.

Kā liecina oficiālie dati, **ASV ekonomikā zaudēto darbavietu skaits maijā bija daudz mazāks kā prognozēts** (345 000 salīdzinājumā ar prognozēto 525 000). **Bezdarba līmenis sasniedza 9,4%, kas ir augstākais rādītājs 26 gadu laikā**, tomēr nodarbinātības dati viennozīmīgi liecina, ka darbavietu likvidēšanas temps kļūst lēnāks (skat. 1.grafiku). Lai gan šis rādītājs joprojām ir augsts, tomēr salīdzinājumā ar aprīļa koriģētajiem datiem - 504 000 zaudētas darba vietas - tas ir būtiski uzlabojies. Arī bezdarbnieku pabalstu statistika liecina par šādu pašu tendenci, jo to bezdarbnieku skaits, kuri turpina saņemt pabalstu, samazinās un arī pirmreizējā bezdarbnieku pabalsta saņēmēju 4 nedēļu vidējais skaits samazinās.

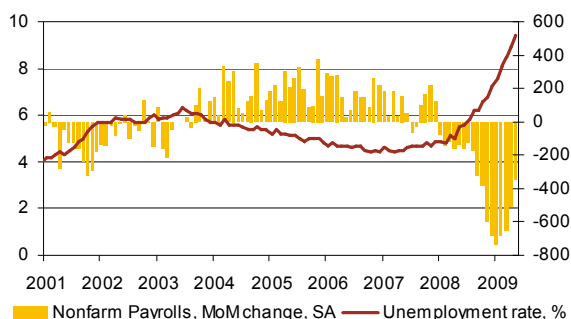
Atsevišķā neoficiālā pārskatā ir minēts, ka ASV uzņēmumi ir pārtraukuši maksāt darba algu 532 000 darbinieku, un tas ir vairāk kā ekonomisti bija gaidījuši, līdz ar to radot bažas, ka optimisms ir kļuvis nepamatoti liels, un nedēļas vidū izraisot aktīvu pārdošanu peļņas fiksēšanas nolūkā.

Arī ASV "Supply Management" indekss par neražojošajiem uzņēmumiem, kas veido gandrīz 90% no pasaules lielākās ekonomikas, uzrādīja mazāku kā prognozēts kāpumu, no 43,7 punktiem aprīlī pakāpjoties līdz 44 punktiem – arī tas norāda, ka atlabšana notiek lēnāk kā tas pēdējos mēnešos tirgos ticis prognozēts. Ražošanā darbavietu skaits turpināja samazināties aptuveni tādā pašā tempā kā līdz šim.

Tomēr, skatoties uz nedēļu kopumā, vairāk bija pozitīvu pārsteigumu. **Būvniecības jomā tēriņi** par pārsteigumu pieauga par 0,8%, un par mājokļu pārdošanu noslēgto līgumu skaits aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga par 6,7%, lai gan prognozēts bija tikai 0,8% pieaugums. Arī nodarbinātības datus būvniecības sektorā bija vērojams būtisks uzlabojums.

Šie rādītāji liecina, ka situācija pasliktinās lēnāk, un **Eiropā gan ražošanas, gan pakalpojumu sektora PMI indekss** bija labāks par prognozēto. Patērētājiem tērējot vairāk naudas pērkot pārtiku un dzērienus, **Eiropas mazumtirdzniecības apjomi** aprīlī pirmo reizi septiņu mēnešu laikā pieauga.

1.grafiks. ASV bezdarba līmenis un nodarbinātības dinamika (atskaitot lauksaimniecības sektoru), pa mēnešiem, sezonāli koriģēta

Eiropā **bezdarba līmenis** pieauga, aprīlī sasniedzot 9,2% (prognozēts - 9,1%). Sagaidāms, ka augsts bezdarba līmenis radīs papildus spiedienu uz patērētāju tēriņiem, tomēr ņemot vērā, ka bezdarba līmeņa rādītājam raksturīga ir laika nobīde, precīzāku priekšstatu par darba tirgus dinamiku var gūt, apskatot darba vietu likvidēšanas tempu.

Globālā lejupslīde kaitē eksportam un investīcijām, izraisot aizvien lielāku Eiropas ekonomikas apjomu sarukumu. **Koriģētais eiro zonas IKP pirmajā ceturksnī** pamatā saskaņēja ar prognozēm, tomēr gada izteiksmē ekonomikas izaugsme tika koriģēta uz leju (no -4,6% uz -4,8%).

Saskatot pazīmes, ka ekonomikas attīstības palēnināšanās tempi nākamajos ceturkšņos būs daudz lēnāki, un prognozējot, ka arī inflācija būs saskaņā ar prognozēm t.i. nedaudz mazāka par 2%, **Eiropas Centrālā banka bāzes likmi saglabāja 1% līmenī**. Arī Lielbritānijas centrālā banka procentu likmi saglabāja nemainīgu, un šobrīd tā ir 0,5%.

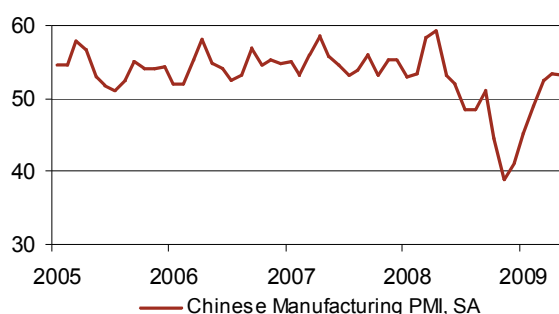
Iepirkumu vadītāju indeksi Centrāleiropā maijā vēl nedaudz uzlabojās, un populārākie indeksi šobrīd ir stabili virs 40 punktu līmeņa (rādītājs zem 50 punktiem joprojām liecina par apjomu kritumu). Optimismu rosina jauno pasūtījumu rādītāja būtisks uzlabojums. Pieaugot jaunajiem pasūtījumiem, Centrāleiropas un Austrumeiropas ražotāji spēj ātrāk samazināt izveidojušos krājumu daudzumus un atjaunot normālu ražošanu.

Ļaši straujš uzlabojums bija Ungārijā, kur jauno pasūtījumu rādītājs pieauga par 7 punktiem, sasniedzot 44,4. Tomēr ņemot vērā šīs valsts rūpnieciskās ražošanas būtisko kritumu pēdējā gada laikā, samērā strauja atgriešanās iepriekšējā līmenī nemaz nav tik pārsteidzoša. Centrāleiropa tuvākajos ceturkšņos, pateicoties krājumu atjaunošanas procesam, kurš pamazām sākas Rietumeiropā, visdrīzāk piedzīvos uzrāvienu. Ir vērojamas pazīmes, ka negatīvais noskaņojums par Centrāleiropas un Austrumeiropas reģionu mazinās, jo banku sektorā dominējošās rietumu bankas vismaz līdz šim grūtos apstākļos ir pārcietušas labāk kā gaidīts. Pagājušajā nedēļā Centrāleiropas trīs lielāko valstu (CE-3) akciju rezultāti bija labāki par pārējo attīstības valstu akciju rezultātiem.

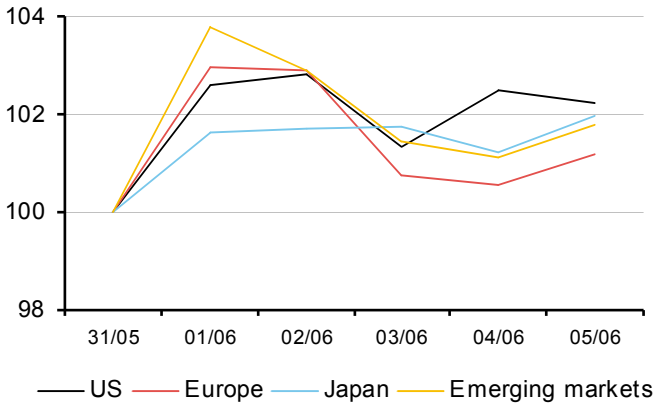
Arī attīstības valstu lielvalstis Ķīna un Brazīlija publicēja savu iepirkumu vadītāju indeksus, kas liecināja par labas situācijas Ķīnas ražošanas sektorā turpināšanos (skat. 2.grafiku) un par būtisku uzlabošanos Brazīlijā. Brazīlijā minētais indekss maijā sasniedza 47,8 punktus (aprīlī - 44,8). Arī jauno pasūtījumu rādītājs šajā indeksā šogad ir uzrādījis stabili kāpuma tendenci, no janvāra zemā 33,9 līmeņa pieaugot līdz šī brīža 48,8 punktiem.

Krievijas amatpersonu Sanktpēterburgas Ekonomikas forumā izteiktās prognozes par **Krievijas ekonomiku tuvākajā nākotnē bija piesardzīgas**. Finanšu ministrs Aleksejs Kudrins brīdināja, ka liels budžeta deficīts var būt bīstams. Viņš arī norādīja, ka ekonomikas atgūšanās, iespējams, būs vilņveidīga – 2010.gadā varētu būt gaidāma stabilizēšanās, savukārt pēc tam ekonomiskā nestabilitāte varētu atgriezties. Saskaņā ar "Deutsche Bank" sniegto informāciju kopumā noskaņojums minētajā forumā attiecībā uz tuvāko nākotni bija samērā optimistisks – galvenokārt saistībā ar naftas cenu kāpumu un rubļa kursa uzlabošanu.

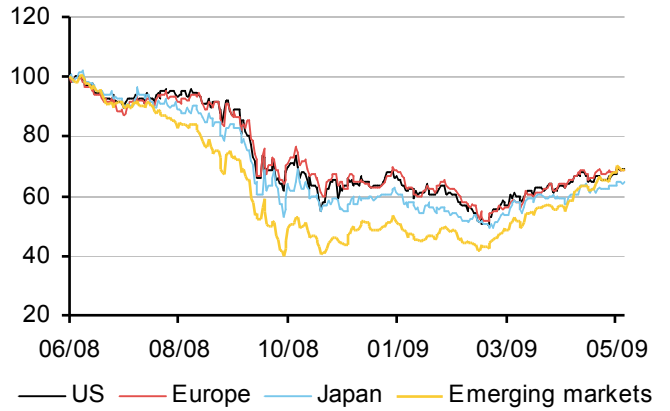
2.grafiks. Ķīnas ražošanas sektora PMI indekss, sezonāli koriģēts

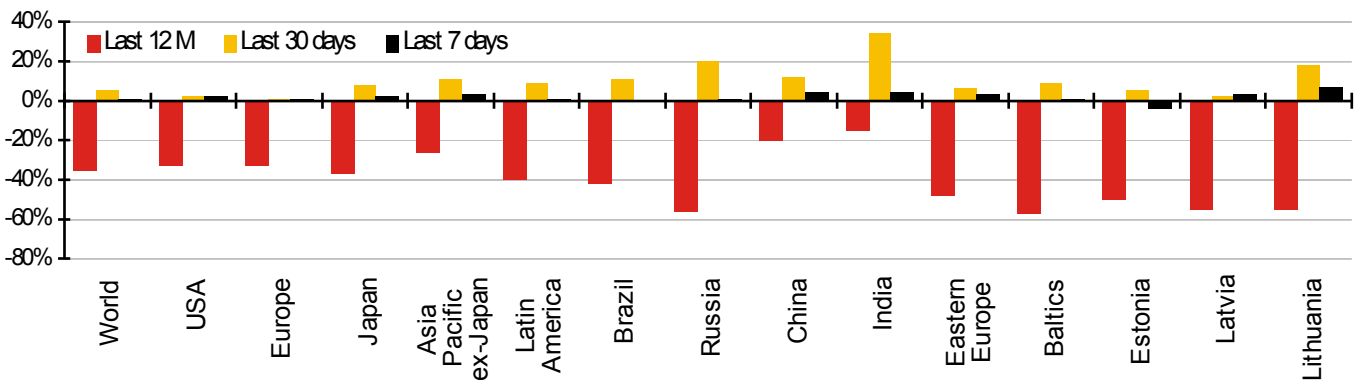
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

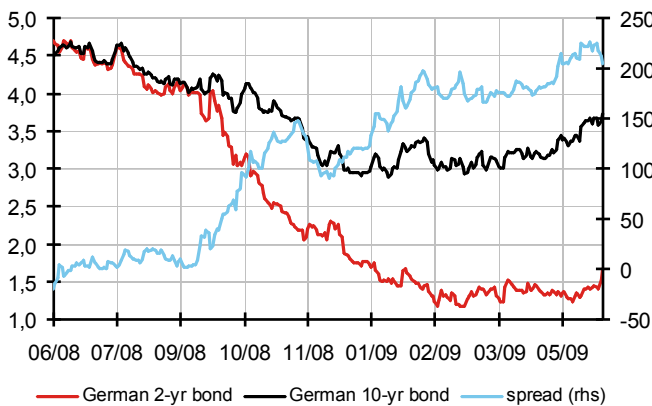
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

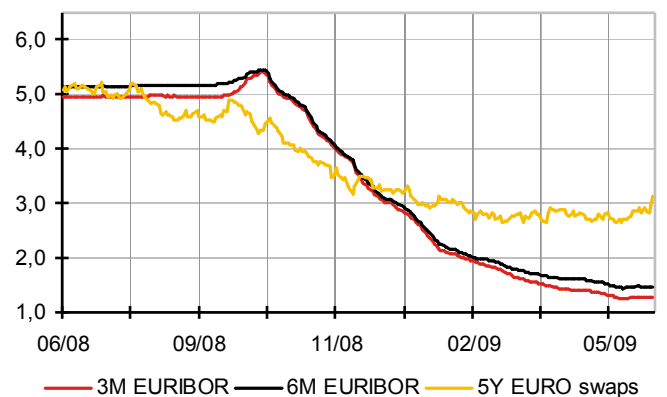
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

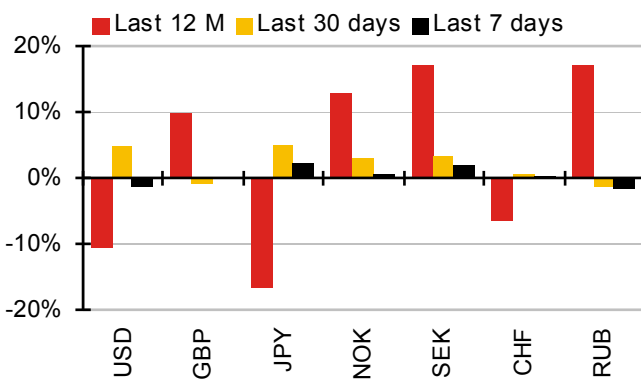
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

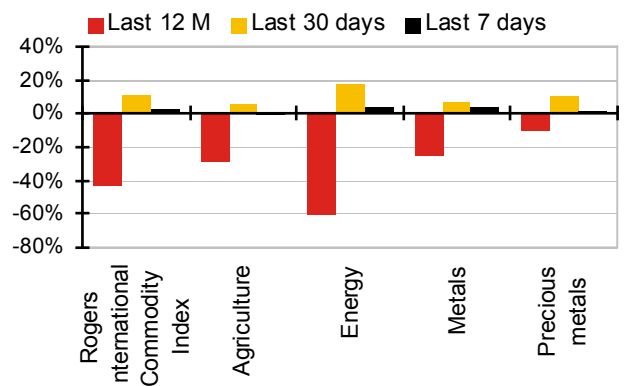
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no "Bloomberg"
Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).